

PDKV De-Seeding Machine for Custard Apple Pulp

पंदेकृवि : सीताफळ गर व बिज निष्कासन यंत्र

कृषी प्रक्रिया अभियांत्रिकी विभाग, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला यांनी “पंदेकृवि सीताफळ गर व बिज निष्कासन यंत्र” विकसित केले आहे. या यंत्रामुळे सीताफळ प्रक्रिया उद्योगास मुलभूत दिशा मिळणार आहे. या यंत्रामधुन काढलेल्या सीताफळ गरामध्ये पाकळया अखंड राहत असल्यामुळे गराला बाजारभाव चांगला मिळतो. त्यामुळे छोटया फळांना बाजारात कमी भावात न विकता त्यांचा गर काढुन विकला तर त्याचे चांगले मुल्यवर्धन होईल व शेतक—याला चांगला भाव मिळेल.

चित्र क्रं. १. पंदेकृवि सीताफळ गर व बिज निष्कासन यंत्र

यंत्राची कार्यप्रणाली

पंदेकृवि सीताफळ गर व बिज निष्कासन यंत्र (चित्र क्रं. १) चालवण्यास सुलभ व हाताळण्यास सोपे आहे. अकुशल मनुष्य पण या यंत्राला चालवू शकतो. हे यंत्र एका मजुराच्या सहाय्याने चालविता येते. हे यंत्र ०.५ अश्व शक्ती सिंगल फेज विद्युत मोटरवर चालविता येते. सुरवातीला सीताफळावरील ढरफल वेगळे करावे (कृती १) व नंतर मोठ्या चमच्याने बियासहित गर यंत्राच्या फिडिंग चाडी मध्ये आत टाकावे (कृती ४). यंत्राच्या गर व बिज निष्कासन रोलर या प्रमुख यंत्रणे द्वारे गर व बिया वेगळ्या होतात (कृती ६). ब्रश रोलरद्वारे चांगल्या प्रतीच्या पाकळ्या सहित गर वेगळा केला जातो व तो खालील भागात गर निष्कासन मार्गाने वेगळा केला जातो तर दंडागोलाकृती चाळण्यांद्वारे बिया वेगळ्या केल्या जातात.

पंदेकृवि सीताफळ गर व बिज निष्कासन यंत्राच्या सहाय्याने गर व बिया वेगळे काढण्याच्या कार्यपध्दती व कृती

कृती १: पिकलेल्या सिताफळाचे दोन भाग करणे.

कृती २: सीताफळाचे टरफल व बियासहित गर वेगळे करणे.

कृती ३: सीताफळाचा वेगळे केलेला बियासहित गर.

कृती ४: सीताफळाचा वेगळे केलेला बियासहित गर यंत्रात टाकणे

कृती ५: सीताफळाचा वेगळे केलेला गर व बिया.

कृती ६: सीताफळाचा मशिनने वेगळे केलेला गर पॉलिथिन पिशवीत भरणे व सिल करणे.

कृती ७: पॉलिथिन पिशवीत भरलेला गर डिप फ्रीजमध्ये — २०° C तापमानात साठवणे.

हा साठविलेला गर सिताफळाच हंगाम संपल्यानंतर विक्री करता येते. हा गर आईस्क्रिम, रबडी, शोक इ. व्यवसाय करणा—यानां विकता येतो.

वैशिष्ट्ये

- यंत्राची क्षमता ७० ते ८० किलो प्रतितास आहे.
- यंत्र ०.५ अश्वशक्तीच्या सिंगल फेज विद्युत मोटारवर चालते.

- हे यंत्र चालवण्यास सुलभ व हाताळण्यास सोपे आहे.
- अकुशल मनुष्य पण या यंत्राला चालवू शकतो.
- या यंत्राची गर निष्कासन कार्य क्षमता ९२ ते ९६ टक्के आहे.
- यंत्राद्वारे उपलब्ध गरामध्ये ७५—८५ टक्के पाकळया राहतात.

यंत्राचे फायदे

- या मशिनमध्ये गर वेगळे करण्याची प्रक्रिया जलद होत असल्याकारणाने गर लगेच पॅक करून डिप फ्रिजमध्ये साठवता येतो. त्यामुळे गरचा रंग बदलत नाही.
- गर काढण्याच्या प्रक्रियेत मानवी हाताळणी कमी असल्यामुळे गरची प्रत चांगली राहते.
- मशिनमुळे गर आरोग्यास पोषक अशा स्थितीत काढल्या जातो.
- या यंत्रामुळे कापणी पश्चात हानी कमी करता येते.
- सिताफळ उत्पादकांनी, सिताफळ गर काढून विकल्यास दळणवळणावरीत खर्च कमी होईल व काढलेल्या सालीचा उपयोग कम्पोष्ट खत म्हणून शेतातच करता येईल. तसेच काढलेल्या बिया, बियाणे म्हणून किंवा औषधी निर्मीतीसाठी विकू शकतात.
- यामुळे शहरात कच—याच्या माध्यमातून होणा—या प्रदुषणाचा व सालीच्या विल्हेवाटीचा प्रश्न सुटतो.

यंत्राविषयी घ्यावयाची काळजी

- यंत्र घेते वेळी यंत्राची चाचणी करून घ्यावी.
- यंत्राच्या निर्मात्या कडून यंत्राविषयाची माहीती समजून घ्यावी.
- मशिनचे सर्व नट व बोल्ट वेळोवेळी कसून घ्यावे.

- मशिन बेल्टचा ताण तपासून घ्यावा.
- प्रक्रिया साठी लागणारी सर्व भांडी स्वच्छ धुवुन व कोरडी करुन घ्यावी.
- यंत्राचा वापर झाला की, लगेच यंत्र खोलुन स्वच्छ धुवुन व कोरडी करुन ठेवावे. मुख्यतः रोलर, दंडागोलाकृती चाळण्या स्वच्छ धुवुन व कोरडी करुन ठेवावे.
- यंत्राला अर्थींग असावा.

अधिक माहितीसाठी संपर्क

विभाग प्रमुख,
कृषि प्रक्रिया अभियांत्रिकी विभाग
डॉ.पं.दे.कृ.वि, अकोला .४४४ १०४ (म. रा.)
फोन नं : ०७२४ — २२५८७०२

अधिकृत निर्माता

व्हि. के. मॅन्युफॅक्चरींग आणि मशिनरी सप्लायर्स
परभणी: तुळसाई कॉम्प्लेक्स, डी.आय.सी. समोर, कारेगांव रोड, परभणी
मो. ९८६०५४९६१७, ७३८५१६६११८
औरंगाबाद: प्लॉट नंबर १६, गट नं. ४६, सिमस कंपनी समोर, रांजणगांव जवळ,
एमआयडीसी, वाळूज, औरंगाबाद

www.vkmfr.in/E-mail: kamblemfg@gmail.com